

KODEKS RAVNANJA TOLMAČEV IN PREVAJALCEV V POSTOPKIH PO ZAKONU, KI UREJA PODROČJE MEDNARODNE ZAŠČITE

I. Preambula

1. Kodeks ravnanja tolmačev in prevajalcev v postopkih po zakonu, ki ureja področje mednarodne zaščite (v nadaljnjem besedilu: kodeks), vsebuje pomembne informacije o etičnih standardih in specifičnih pravilih za tolmačenje in prevajanje v postopkih, ki jih določa Zakon o mednarodni zaščiti (v nadaljnjem besedilu: ZMZ). Sprejem kodeksa pomeni usmeritev in zavezo za ravnanje tolmačev in prevajalcev v postopkih, ki jih določa ZMZ.
2. Upoštevanje standardov in pravil kodeksa je pomembno, saj lahko Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) na ta način zagotovi točno, avtentično ter kvalitetno tolmačenje in prevajanje izjav prosilcev ter komunikacijo med uradnimi osebami in prosilci v postopkih, ki jih določa ZMZ.
3. Standardi in pravila v tem kodeksu ne posegajo v splošna pravila in standarde, ki veljajo za tolmače in prevajalce, ter obveznosti tolmačev in prevajalcev v skladu s poklicnimi načeli.
4. Tolmači in prevajalci morajo svoje delo v postopkih, ki jih določa ZMZ, opravljati profesionalno, spoštovati morajo moralna in etična pravila tolmačenja in prevajanja ter vedno ravnati tako, da zagotovijo uspešno komunikacijo prek točnega, avtentičnega in kvalitetnega tolmačenja in prevajanja.
5. Tolmači in prevajalci v postopkih, ki jih določa ZMZ, ne smejo podajati svojega mnenja, komentirati ali izražati kakršnakoli osebna opažanja ali mnenja glede kredibilnosti prosilcev v postopkih ali drugih vprašanj, ki se nanašajo na vsebinske odločitve v postopku.
6. Moške oblike samostalnikov so v tem dokumentu uporabljene v generičnem smislu kot oblike nezaznamovanega slovničnega spola.

II. Splošne določbe

1. Zaupnost informacij

1. 1. Tolmači in prevajalci morajo spoštovati zasebnost vseh udeležencev v postopku in so zavezani k spoštovanju zaupnosti informacij, s katerimi so se seznanili v postopkih, ki jih določa ZMZ.
1. 2. V nobenih okoliščinah ne smejo tolmači in prevajalci razkriti ali ustno oziroma pisno ponoviti informacij, s katerimi so se seznanili v okviru svojega dela, razen če to zahtevajo organi kazenskega pregona. Še posebej tolmači in prevajalci ne smejo zahtevati nobene finančne nagrade, dobička ali druge oblike ugodnosti za razkritje ustne in/ali pisne informacije, s katero so se seznanili v okviru svojega dela.
1. 3. Obveznost spoštovanja zaupnosti informacij ne preneha po koncu tolmačenja in prevajanja v postopkih, ki jih določa ZMZ.
1. 4. Tolmači in prevajalci ne smejo na zahtevo spraševalca v nobenem primeru razkriti kakršnokoli vedenje o prosilcu, njegovem primeru, ozadju, položaju, statusu in podobno.

2. Nepriistranskost

2. 1. Tolmači in prevajalci so dolžni opravljati svoje delo brez kakršnekoli diskriminacije zaradi narodnosti, rase, etničnega porekla, spola, zdravstvenega stanja, invalidnosti, jezikovne variante, verskega prepričanja, političnega prepričanja, osebnega prepričanja in ravnanja, starosti, spolne usmerjenosti, izobrazbe, gmočnega stanja, družbenega položaja ali katerekoli druge osebne okoliščine in/ali dejavnikov. Med tolmačenjem in prevajanjem morajo izkazovati spoštljiv odnos do prosilcev za mednarodno zaščito in ostalih oseb v postopku.

2. 2. Kadar se pojavi ali obstaja verjetnost, da se med tolmačem ali prevajalcem in prosilcem v postopkih, ki jih določa ZMZ, pojavi konflikt interesov, je tolmač oziroma prevajalec dolžan o tem takoj obvestiti uradno osebo ministrstva (v nadaljnjem besedilu: uradna oseba).

2. 3. Z namenom spoštovanja načela nepristranskosti in pravičnega postopka se morajo tolmači in prevajalci izogibati kakršnimkoli pogovorom s prosilci, npr. med odmorom ali po zaključku osebnega razgovora, ki bi se nanašali oziroma bili povezani s postopki ali odločitvijo v postopkih, ki jih določa ZMZ.

2. 4. Tolmač in prevajalec ne sme sprejeti denarja ali kakršnekoli druge ugodnosti od prosilcev ali tretjih oseb in organizacij, vpletenih v postopke, ki jih določa ZMZ, ali sprejeti denar ali darila v zahvalo od prosilcev.

2. 5. Tolmač in prevajalec ne sme v nobenem primeru pravno ali kakorkoli drugače svetovati prosilcem v zvezi s postopki, ki jih določa ZMZ.

2. 6. Tolmač in prevajalec ne sme tolmačiti oziroma prevajati za osebe, s katerimi je v tesnih odnosih oziroma za osebne prijatelje, razen v nujnih primerih, ko ni nobenega drugega prevajalca oziroma tolmača na voljo, če se strinjajo vse strani v postopku.

2. 7. Tolmač in prevajalec ne sme tolmačiti oziroma prevajati za nikogar, v katerega postopke oziroma pisno pričevanje je direktno vpleten.

3. Točnost/Natančnost tolmačenja in prevajanja

3. 1. Tolmači morajo tolmačiti oziroma prevajalci prevajati točen in celovit pomen izjave prosilca v postopkih, ki jih določa ZMZ (vključno z morebitnimi vprašanji ali komentarji, ki jih je prosilec naslovil na tolmača).

3. 2. Tolmači morajo tolmačiti in prevajalci prevajati izjave prosilca in vprašanja, naslovljena na uradno osebo v prvi osebi.

3. 3. Tolmači ali prevajalci ne smejo spreminjati, povzemati ali delno tolmačiti ali prevajati izjave prosilcev.

3. 4. Tolmači in prevajalci prav tako ne smejo spreminjati vprašanja uradne osebe. Če prosilec ne razume vprašanja uradne osebe, tolmač ali prevajalec to posredujeata uradni osebi, ki preoblikuje vprašanje, tako da ga prosilec bolje razume.

3. 5. Če ima tolmač težave s točnim tolmačenjem in prevajalec težave s točnim prevajanjem izjav prosilca, to takoj sporoči uradni osebi.

3. 6. Tolmači in prevajalci ne smejo spraševati prosilca o tem, kaj je prosilec mislil s svojim odgovorom in ne smejo prosilca prositi, naj preoblikuje izjavo.

3. 7. Tolmači in prevajalci ne smejo predvidevati odgovorov prosilcev niti vprašanj uradne osebe. Njihova edina naloga je tolmačiti in prevajati izjave prosilca in vprašanja uradne osebe natančno in verodostojno.

3. 8. Tolmačenje ali prevajanje izjav prosilca ne sme v nobenem primeru odsevati osebnih izkušenj ali mnenja tolmača ali prevajalca.

3. 9. Tolmači in prevajalci med tolmačenjem in prevajanjem ne smejo izražati svojih čustev (verbalno ali z govorico telesa).

3. 10. Tolmač oziroma prevajalec ne sme zagotavljati kakršnihkoli socioloških, antropoloških ali zgodovinskih informacij, ki temeljijo na primeru, v katerega je vpleten kot tolmač oziroma prevajalec. Tolmač oziroma prevajalec ne sme med tolmačenjem oziroma prevajanjem delovati kot strokovnjak katerekoli omenjene discipline.

4. Usposobljenost

4. 1. Tolmači in prevajalci morajo zagotoviti točno, natančno, verodostojno in kvalitetno tolmačenje oziroma prevajanje.
4. 2. Tolmači in prevajalci sprejmejo primere, v katerih so sposobni tolmačiti oziroma prevajati, in jezike, za katere so strokovno usposobljeni in kvalificirani s treningi in mandati.
4. 3. Tolmači in prevajalci se morajo truditi za nenehno izpopolnjevanje svojega praktičnega kot tudi teoretičnega znanja na področju tolmačenja oziroma prevajanja v postopkih, ki jih določa ZMZ.
4. 4. Tolmači in prevajalci imajo pravico in dolžnost odkloniti nalogo tolmačenja oziroma prevajanja, če nimajo potrebnega jezikovnega znanja in kvalifikacij.
4. 5. Tolmači in prevajalci se morajo pred zaslišanjem nanj ustrezno pripraviti.
4. 6. Tolmači in prevajalci morajo o morebitnih težavah, ki se v specifičnih primerih pojavijo med tolmačenjem ali prevajanjem, pravočasno obvestiti uradno osebo.
4. 7. Odnos med tolmačem oziroma prevajalcem in uradno osebo mora temeljiti na medsebojnem spoštovanju, enakosti in sodelovanju ob upoštevanju, da je za postopke, ki jih določa ZMZ, pristojno ministrstvo.
4. 8. Tolmači in prevajalci morajo upoštevati zahteve in navodila uradne osebe, biti točni, psihično in fizično pripravljeni na tolmačenje ali prevajanje in primerno oblečeni.
4. 9. Med tolmačenjem ali prevajanjem morajo imeti tolmači in prevajalci izklopljen mobilni telefon, da bi zvonjenje ne motilo poteka postopka.

5. Profesionalna solidarnost

5. 1. Tolmači in prevajalci morajo spoštovati interes postopka in podpirati svoje kolege pri profesionalnem pristopu k tolmačenju oziroma prevajanju ter ohranjati ugled in kredibilnost svojega poklica.
5. 2. Tolmači in prevajalci ne smejo uporabiti delo drugega tolmača oziroma prevajalca, da bi izpolnili svoje delovne naloge.

6. Končne določbe

6. 1. Vsako kršenje pravil, zapisanih v tem kodeksu, se lahko obravnava kot osnova za prekinitev sodelovanja med ministrstvom in tolmačem oziroma prevajalcem.
6. 2. Tolmači in prevajalci, ki sodelujejo v postopkih, ki jih določa ZMZ, sprejmejo pravila, zapisana v tem kodeksu tako, da ga podpišejo.

Ta kodeks je sprejet dne, ...

Soglašam (podpis):

Dr. Gregor Virant
minister

Kraj in datum:

12. 02. 2014

IZJAVA O SPREJEMU PRAVIL KODEKSA RAVNANJA TOLMAČEV IN PREVAJALCEV V
POSTOPKIH PO ZAKONU, KI UREJA PODROČJE MEDNARODNE ZAŠČITE

Spodaj podpisani/a kot tolmač/ka oziroma prevajalec/prevajalka iz oziroma v .....jezik v postopkih, ki jih določa Zakon o mednarodni zaščiti, izjavljam, da sem bil/a seznanjen/a s pravili Kodeksa ravnanja tolmačev in prevajalcev v postopkih po zakonu, ki ureja področje mednarodne zaščite, in bom med opravljanjem svojega dela omenjena pravila spoštoval/a.

Datum:

Podpis: